

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Samferdsel og kollektivtrafikk:

Mange av **fylkesveiene** i Vestland er av særs lav standard. Vestland INP mener det er ingen grunn til å spare seg til fant når det gjelder oppgraderinger og økt vedlikehold på våre veier. Etterslepet er på hele 16 mrd, så vi er innforstått med at Vestland fylke trenger økt statlig bevilgning for å muliggjøre oppgradering av veiene våre til en standard vi fortjener. For å oppnå dette, så vil INP at all utbygging av veier i Norge skal være statlig finansiert.

På bakgrunn av etterslep av vedlikehold og manglende midler til å ruste opp det som trengs så har Vestland INP satt ned et eget samferdselsutvalg som - i våre øyne - skal sikre en rettfærdig prioritering av samferdselsmidlene.

Økt veibredde og midtoppmerking er tiltak som øker trafikksikkerheten.

Derfor mener Vestland INP at det må satses sterkt på vedlikehold og oppgradering av dårlige veier i de kommende årene.

Rapporter fra Transportøkonomisk Institutt viser at møteulykker kan reduseres med 40 prosent om veien har gul stripe kombinert med riller.

Dette er derfor av høy prioritet for oss, og som et minimum må hovedveiene gjennom kommunene ha en standard som tilsvarer 2 felts vei med 6 meter bredde og gul midtstripe.

Rassikring - I dag er det alt for mange veistrekninger som er særs rasutsatte, spesielt her på Vestlandet. Vestland INP vil jobbe for å innlemme utbedring og rassikring av veier og tunneler inn i Nasjonal transportplan (NTP). Vi anser dette som en nødvendighet for betraktning av transportsikkerhet og trafikkflyt. Videre så vil vi at alle aktuelle strekninger blir rangert i en prioriteringsrekkefølge hvor veistrekningene som blir betraktet som mest kritiske og mest utsatte blir rassikret først.

E16 Bergen – Voss er en av de mest utsatte og risikofylte veistrekningene og dermed det veistrekning vi anser som mest kritisk. Dette er hovedfartsåren mellom Norges to største byer og fortjener en helt annen veistandard enn hva som er dagens tilfelle. Trafikksikkerheten og trafikkflyten må utbedres i form av rassikring og en formidabel oppgradering av veistandarden.

I den sammenhengen så ser vi behovet for å tilrettelegge for tilstrekkelig avlastning via FV7 (Norheimsund-Øystese-Ålvik-Granvin) før utbyggingen kan starte, slik at man i vedlikeholdsperioden av E16 ikke forårsaker unødvendig belastning for lokalsamfunnene langs FV7.

Vestland INP ønsker derfor å innføre rekkefølgekrav for utbedring av E16, slik at belastningen av utbyggingen blir redusert så mye som mulig.

E134

Vi vil at E134 med arm til Bergen prioriteres. Dette er et av Norges mest lønnsomme veiprojekter og den raskeste korridoren mellom øst og vest.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Ringvei øst - Vestland INP ønsker at Bryggen-området i Bergen skal være et rekreasjonsområde for både innbyggere og turister, av den grunn så ønsker vi å fjerne all biltrafikk bort fra området.

Mye av trafikken som i dag ikke skal inn til Bergen sentrum går uansett igjennom byen, Vestland INP er for at denne gjennomgangstrafikken må legges bort sentrum ved å bygge ut ringveg øst - Arna, Vågsbotn og Klauvaneset.

Bybanen er et flott kollektivtilbud i Bergen som har blitt utbygd i fire byggetrinn. Til daglig transporterer bybanen i overkant av 38 000 passasjerer, og områdene langs traseene har blitt attraktive å bo og oppholde seg i.

Vestland INP mener dog at bybanen er har alt for høye utbyggingskostnader som i for stor grad tar en for stor andel av utbyggingsmidlene i samferdselsbudsjettet til fylket. Siste kostnadsestimat for utvidelse av bybanen til Åsane er 22 mrd kroner, Vestland INP mener denne kostnaden er for høy i forhold til nytteverdien og ønsker på bakgrunn av dette ingen utvidelse av bybanen. Hvis bybanen likevel blir vedtatt utbygd så må den legges i tunnel og ikke over Bryggen.

Kollektivtrafikk i distriktene - Den eneste måten å få flere til å bruke offentlig transport er mer effektive ruter med tilfredsstillende frekvens. Uten dette vil de fleste som har muligheten til det velge bil fremfor kollektivt. Styrking av det generelle kollektivtilbudet i distriktene er derfor en viktig sak for Vestland INP.

Ved å gjøre kollektivtilbudet mer tilgjengelig og brukervennlig vil man øke mobiliteten til de yngre og de eldre, øke muligheten for å i større grad reise kollektivt til jobb også i distriktet, samt det vil være et klimavennlig tiltak som har reell effekt.

I dag er blant annet kollektivtilbudet i helgene så dårlig at det gjør det problematisk for innbyggere uten annen mulighet for transport å få utført enkle gjøremål og delta i sosiale tilstelninger. Å utvide kollektivtilbudet - både på dag og kveldstid - i helgene vil vi også vektlegge.

Forbedret kollektivtilbud i distriktene vil også gjøre flere lokalsamfunn mer attraktive for tilflytting, både for innbyggere, men også i et bedriftsperspektiv.

Vi vil også øke aldersgrensen for Ungdomskortet fra 21 til 23 år.

Fergesamband - Vestland INP mener at fergestrekninger er en del av veinettet vårt og derfor må behandles deretter. Vi støtter ordningen hvor alle kommuner uten fastlandsforbindelse skal ha rett på gratis ferje til og fra fastlandet, og vi vil også ha statsfinansiering av alle ferjesamband.

Ved utbygging av store nasjonale veiprosjekter vil dette medføre muligheter for nærliggende kommuner å tilknytte seg bo og arbeidsregionen på en mer effektiv måte, enten i form av tilknytning ved bro eller ved å legge om og/eller bygge nye fergekaier som sørger for kortere reisetider.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Vestland INP vil at fylkeskommunen iverksetter utgreiing for hvilke fergesamband det er forsvarlig å erstattes med bro for å tilknyttes planlagte veiprosjekter, samt at de fergesamband der det ikke er forsvarlig å bygge bro blir utgreid for om fergekai kan flyttes slik at reisetiden til innbyggere i de gjeldende kommuner blir redusert.

Kommuner som Kvinnherad og Austevoll er eksempel på hvor slike utgreiinger er nødvendig – ref. Multiconsult sin mulighetsstudie Sunfast for Kvinnherad tilknytt E39 på Tysnes og Sweco sin mulighetsstudie for Austevoll tilknyttet E39 på Tysnes.

Hurtigbåttilbud - Vestland INP vil ha en gjennomgang av hurtigbåttilbudet i fylket. Vi trenger flere avganger, levende priser for reisende og vi må redusere de enorme prisforskjellene som eksisterer innad i fylket

Ved å øke avganger og redusere priser på hurtigbåtene vil man øke pendlermuligheter for mange beboere i Vestland fylke, og man vil få et effektivt og mer miljøvennlig kollektivtilbud som vil redusere biltrafikken.

Ved dagens hurtigbåttilbud er det ruter som har lik distanse, men enorme prisforskjeller, dette vil Vestland INP ha en slutt på hvor vi vil kreve like priser på like distanser.

Stad skipstunnel - Vestland INP ser på Stad skipstunnel som en samfunnsnyttig og sikkerhetsmessig god investering og støtter vedtaket om bygging.

Tunnelen vil redusere risikoen for skipsulykker, redusere ventetiden for skipsfart og legge til rette for mer sjøtransport av gods.

Elektrifisering innenfor samferdsel Vestland INP mener at dagens krav til elektrifisering av kjøretøy og fartøy ikke står i stil til hverken infrastrukturen som er utbygd eller effektiviteten til flere av disse fremkomstmidlene.

Vestland INP vil dermed ikke stille direkte krav om elektrisk drift av kollektivtransport både på land og sjø, ei heller for drosjenæringen, transportnæringen og anleggsnæringen ved anbudsinnngåelse. Vi er av den oppfatning at bruk av elektriske fremkomstmidler må baseres på hva næringslivet selv mener er mest hensiktsmessig og effektivt.

Skole, utdanning og oppvekst:

Gode videregående skoler som har tilpasset undervisning for alle elever er viktig for å sørge for at ungdommen klarer å fullføre utdanningsløpet, men også viktig for å kunne beholde ungdom i kommunene.

TAF/ YSK er lokalt initierte utdanningsløp for de som ønsker yrkesrettede studier med generell studiekompetanse i tillegg, slik at de i større grad har mulighet for høyere utdanning senere. Vestland INP ønsker flere slike tilbud velkommen slik at utdannelsen kan gis på flere steder, gjerne med utdanning tilpasset lokalmiljøene sine fremtidige behov for arbeidskraft.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Vestland INP ser på det som et positivt tiltak at yrkesrettede tiltak bør kunne startes allerede på ungdomsskolen. Dette for å forebygge at elever faller utenfor utdanningsløpet og forsikre dem gode muligheter for et godt yrkesliv. Skolen kan gi direkte tilpasninger til elever som

trenger en annen type undervisning, muligheter for å ha valgfag som for eksempel spesialiseres innenfor visse yrker - For eksempel Maritim, havbruk og fiskeri (blått) eller jordbruk (grønt) - samt at elever kan utplasseres i ulike deler av næringslivet er tilpasninger som vi mener vil gi økte fullførelse og en bedre skolegang for mange ungdommer.

For å redusere frafallet for de som allerede er på videregående skole så vil Vestland INP åpne for reduserte krav innenfor allmennfag i yrkesutdanninger hvor dette er mulig - Vi ønsker å fange opp flere av elevene som faller ifra før de faktisk gjør det. Et annet tiltak vi har stor tro på er å innføre valgfag i grunnskolen som omhandler informasjon om den videregående utdanningen. Dette anser vi som et nyttig tiltak for å forberede elevene på de ulike utdanningene man kan ta, i god tid før valget skal tas. Faget bør både være teoretisk og praktisk i form av utplassering i ulike bedrifter.

Et annet tema i skolen, er at noen elever mister motivasjonen når de oppdager at de har valgt "feil" utdanning. Vestland INP ønsker at disse elevene skal ha god tilgjengelig rådgivning og hjelp til å finne utdanningen som kan passe for den enkelte, også når elevene bruker mer enn fem år på å fullføre utdanningen.

Fritidstilbud til barn og unge - For Vestland INP er det viktig at barn og unge skal føle seg ivaretatt og bli sett og hørt. Vi vil derfor sørge for at et bredt og inkluderende fritidstilbud er tilgjengelig i hele fylket og hvor psykososiale tjenester skal være lett tilgjengelig for dem som har behov for dette gjennom hele barne- og ungdomstiden, vi ser på tiltak som MOT et viktig bidrag for forebygging av psykososiale problemstillinger i ungdomstiden.

Unge i fylkespolitikken - Innenfor fylkespolitikken er det i dag mange saker og tema som direkte berører dagens ungdommer, blant annet fritidstilbud, kollektivtilbud, skoletilbud og digitale plattformer. Vestland INP ser det på som særs viktig at ungdom i tidlig alder får innsikt og gis mulighet til å kunne påvirke politiske saker som direkte berører dem i form av ungdomsrådene på både kommunalt og fylkeskommunalt nivå. Vestland INP ønsker at ungdomsrådene i fylket får avsatt midler til å iverksette tiltak og aktiviteter som skal fremme ungt fellesskap og sosialt samvær i lokalmiljøet.

Arbeid og sysselsetting:

Vestland INP vil gjøre arbeidslivet enda mer tilgjengelig og inkluderende. I dag er det flere som av ulike årsaker sliter med å komme seg inn i yrkeslivet, disse menneskene må ivaretas og deres muligheter for å komme inn i arbeidslivet må styrkes.

Vestland INP vil styrke bidraget til bedrifter og offentlige tjenester som tilbyr stillinger som gir nødvendig arbeidserfaring, yrkestilpasning og følelsen av å være til nytte i samfunnet uten at bedriftene selv må påta seg risiko ved fast ansettelse og full lønn.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Helse & omsorg:

INP er et parti som setter helse og omsorg i høysetet. Vi har en visjon om å ha Europas friskeste befolkning innen 2040. Vestland INP mener en god, trygg og verdig helsehjelp skal være en selvfølge for alle, uansett alder, kjønnsidentifisering, funksjon eller kulturell tilhørighet.

For at et helsevesen skal fungere best mulig, er tilgang på fagutdannet helsepersonell essensielt. Helseyrkene må i større grad vernes og styrkes. INP mener at økt grunnbemanning og fleksible utdanningsløp vil skape trygge og sterke rammer i helsevesenet.

Ved å utvide tilbudet TAF helse i videregående skole, vil vi se en økt trend i fagutdannede med god praksis rundt faget. Dette vil også gi kommunene tilgang på lærlinger, som vil kunne bli attraktive i tjenesten etter endt utdanning. Dette fordi de vil sitte med en trygg og pålitelig tilnærming til faget ved ansettelse.

Gode rammeavtaler og helsefremmende turnuser bør alltid prioriteres. Grunnbemanningen skal stå stødig, med gode vilkår rundt lønn og turnus. Helsetilbudet til folk er avhengig av helsevesenets fundament, og INP mener det vil være et sterkt argument for et styrket helsevesen. Trygghet, tilgjengelighet og kunnskap i tjenesten som gis til folket. Uten ivarettatte instanser i helsevesenet vil det ikke være gode eller trygge tjenester å motta.

Innen helsesektoren har dagens politikk - gjennom helseforetaksmodellen - dessverre overlatt styringsansvaret til byråkrater, dette anser vi som et demokratisk problem. **INP** vil sørge for at helse igjen blir demokratiets og fagfolkets ansvar. Samfunnet taper på usikre jobber innenfor blant annet helse- og omsorgssektoren.

Norge kan bli best i verden i både forskning og helse, men da må vi sikre bedre ressurspolitikk. Det krever fokus på forebyggende medisin, god psykisk helse og forståelse for individuelle tilpasningsbehov innen behandling og ernæring.

Norge har vært blant de siste landene i Europa i å tilby ny og innovativ medisin og behandling. Kostnadene for legemiddelbruk må organiseres slik at de regionale helseforetakene ikke tjener på å utsette bruken av denne typen medisin og behandling.

Eldreomsorg er selvfølgelig viktig for Vestland INP. Det er menneskene som i dag går inn i alderdommen som har slitt og bygd opp dagens velferdssamfunn, derfor ønsker vi selvfølgelig kun det aller beste for våre eldre - En behovsbasert og verdig eldreomsorg.

Vestland INP vil ha en styrket eldreomsorg, hvor de eldre og pårørende blir sett og hørt. Vi ser på økt grunnbemanning og et bredt tilbud for avlastningsopphold som en nøkkel for å dekke det grunnleggende behovet og pleien som de eldre trenger, vi ønsker også å ivareta muligheten til å få bo hjemme lengst mulig.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Vestland INP vil opprettholde og jobbe for et helhetlig tilbud til de eldre, hvor mål om at grunnleggende behov innen kulturliv, psykososiale tilknytninger og andre ulike tilpassede aktiviteter også blir ivaretatt.

Eldre skal ha skikkelig mat - og maten bør tilberedes på eller i nærheten av aldershjemmet. Næringsrik mat kan bortimot halvert behovet for medisiner, noe som igjen er positivt for de eldre og for samfunnsøkonomien.

Tannhelse - Dårlig tannhygiene og tannproblemer er problematisk og kan gi alvorlige og livstruende konsekvenser, i dag kvier mange seg for å oppsøke tannlege på grunn av kostnadene. Dette fører til at flere unngår å søke hjelp ved tannplager og utsetter regelmessig tannsjekk til tilstanden er mye verre enn hva utgangspunktet var, noe som fører til ekstra plager og enda større økonomiske kostnader. INP anser tenner som en fysisk del av kroppen og mener at generell tannhelse bør være en del av det offentlige helsetilbudet vårt.

Vestlandslegen - "Tromsømodellen" er et tiltak som ble iverksatt av Tromsø kommune på grunnlag av at det i økende grad ble en større belastning på fastlegene i form av arbeidsoppgaver som var tiltenkt spesialhelsetjenesten. "Tromsømodellen" har ført til flere stillinger, færre pasienter per lege, mindre arbeidspress for fastlegene og et bedre familieliv.

"Vestlandslegen" er et pilotprosjekt for økt legedekning i distriktene.

Dette går i korte trekk ut på at medisinstudenter blir utplassert de tre siste årene av utdanningsløpet i enten Stavanger, Haugesund eller Førde, etter at de tre første årene er gjennomført i Bergen. Formålet er at medisინutdanningen skal fordeles mer utover Vestlandet, både for å gi distriktene sårt tiltrengt hjelp, men også for å forsterke utdanningsløpet.

En del av formålet er at noen av studentene vil spesialisere seg og deretter bli værende ved det lokalsykehuset de var utplassert.

Ser vi dette i sammenheng med den nevnte "Tromsømodellen" så er Vestland INP av den oppfatning at en styrking av spesialisthelsetjenesten ute i distriktene også vil styrke tilgangen på fastleger.

Ved å satse på "Vestlandslegen" så mener Vestland INP at man på sikt kan få et bredere fagmiljø i distriktene, noe som igjen vil føre til en avlastning for fastlegene og forhåpentligvis et større rekrutteringsgrunnlag.

For å få dette til så må det legges press på staten slik å styrke den langsiktige helsestrategien, dette vil Vestland INP å jobbe for - All investering i opplæring er en investering i framtiden.

Klima, miljø og energiproduksjon:

Vestland INP vil ha en framtidsrettet plan over kraftproduksjonen i fylket. I områder som har industri med høyt kraftforbruk vil vi ha en klar plan som sørger for at det faktisk er nok kraft tilgjengelig, og at man prioriterer de prosjekter som man anser har størst samfunnsmessig nytte for seg, både når det gjelder total verdiskapning og sysselsetting.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Slik prosessen er i dag så er det “førstemann til mølla”-prinsippet som gjelder når store kraftkrevende prosjekter skal igangsettes, hvor den som ligger øverst i søknadsbunken får tildelt kraft, så frem til at det er tilgjengelig kapasitet.

Her mener vi at en evaluering som innbefatter kriterier for hvor samfunnsnyttig tiltaket er, hvor mye verdiskapning det vil skape i form av skatteinntekter og avgifter og hvor mange arbeidsplasser en utbygging vil kunne generere må legges til grunn ved tillatelser av slike utbygginger.

Olje- og gassnæringen er Norges desidert viktigste inntektskilde og er en næring som har betydd utrolig mye for velstanden på Vestlandet. Vårt industrieventyr har implisitt bidratt til at velstanden og levestandarden har hatt en formidabel økning for mange av oss her på kloden, men fortsatt er store deler av jordas befolkning i den spede startfasen av denne reisen - For at også disse menneskene skal få bedre levekår så kreves det uante mengder energi, og det trengs stabil energi - Det er derav uunngåelig at en del av verdens energimiks også i fremtiden vil bestå av stabile fossile energikilder.

INP mener at Norge som i dag er en trygg og stabil leverandør av olje og gass til både Europa og resten av verden også i fremtiden skal være det, avvikling av Norsk sokkel er ikke et tema for vår del, heller det motsatte - Vi ønsker mer leteboring på Norsk sokkel velkommen.

Elektrifisering av norsk sokkel - Vestland INP har et klart standpunkt og vil kjempe imot elektrifiseringen av norsk sokkel. Dette anser vi som et dyrt symboltiltak innenfor det grønne skiftet som vil føre til økte strøm- og nettleiepriser og svekket konkurransekraft for eksisterende norsk industri, uten at man oppnår særskilt stor reduksjon av globale CO₂-utslipp.

I dag er mange av Nordsjøens plattformer selvforsynt med energi i form av gassturbiner - turbiner som blir driftet av gassen som blir hentet opp fra reservoaret. Vi vil påstå at dette er en av verdens mest kortreiste energiressurser.

Å elektrifisere sokkelen betyr i praksis at man transporterer gassen som i dag blir brent på norske plattformer sørover til EU, slik at den samme gassen kan forbrukes der.

Vestland INP mener at å bruke 18 TWh og 50 milliarder skattekroner på å forflytte klimagassutslippene over til naboen er særst dårlig politikk. Vi mener at handlinger og investeringer må skifte fokus bort fra symboltiltak og over på tiltak som faktisk hjelper.

Vi mener økt forskning og videreutvikling av rensing og effektivisering av eksisterende energikilder, storskala global satsing på kjernekraft er den langsiktige løsningen, og ikke total utfasing av eksisterende og velfungerende teknologi til fordel for symboltiltak.

Kjernekraft - For at det i fremtiden skal være tilstrekkelig kraftkapasitet så vil Vestland INP at det legges planer for 4. generasjon Thorium kraftverk, men også 3. generasjons Små modulære reaktorer (SMR). Dette er energikilder som kan bygges i umiddelbar nærhet til energikrevende industri og dermed så trengs det begrenset utbygging av strømmnett.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Vi tror denne typen kraftproduksjon har en stor fremtid, og det er derfor helt naturlig å kombinere slike løsninger i sammenheng med våre eksisterende kraftkilder.

Vindkraft - Vestland INP sier NEI til all vindkraft, både på land og til havs.

Vindkraft er både en dyr og ustabil kraftkilde som uansett vil måtte trenge store utbygginger i form av balansekraft for å kunne fungere. Uten balansekraften vil man få store variasjoner og korte brudd i strømmettet, noe som igjen vil forårsake store kostnader. Enorme utbygginger av strømmettet vil også være nødvendig for å realisere dagens politikk for vindkraft, noe som garantert vil gi oss økte nettleie priser.

Ved storskala vindkraftutbygging så vil man også påføre naturen unødvendige påkjenninger, store deler av vårt naturlandskap er - og må også i fremtiden være – uberørt.

I tillegg bidrar vindkraft til forurensning ved at turbinvingene flasser av, og sprer mikroplast, PFAS og bisfenol A. I snitt er det 3000 l giftig hydraulikkolje i hver turbin, og de enorme vingene (3 turbinvinger á 25 tonn) er ikke resirkulerbare og må graves ned.

At mesteparten av pengene forsvinner ut av landet og inn i skatteparadis er heller ikke et godt argument for vindkraft. I tillegg oppstår det kollisjoner mellom fugler og turbinbladene, som kan ha en hastighet på opptil 300 km/t i vingespissene.

Infralyden får helsemessige konsekvenser, og blinkene kan utløse migrene og epilepsi.

Det splitter lokalsamfunn og svekker tilliten til myndighetene.

Når Norge i tillegg ikke behøver vindkraft, ser vi ingen grunn til å bygge det.

Hydrogenproduksjon og bruk

Hydrogen er ikke en energikilde, men en energibærer.

Hydrogenproduksjon forekommer i tre forskjellige produksjonsformer, grønt hydrogen som blir produsert av utslippsfri energi ved elektrolyse, blå hydrogen som blir produsert av naturgass med Co2 fangst og lagring, samt grått hydrogen som blir produsert fra naturgass uten Co2 fangst og lagring.

Ved produksjon av Hydrogen så har man et energitap på ca 40%, det vil si at man forbruker 1,66 kwh for å produsere 1 kwh Hydrogen.

Hydrogen er en lett gass som må komprimeres eller gjøres flytende for å øke lagringskapasiteten og redusere volumet, både ved lagring, transport og distribusjon, dette medfører ytterligere energitap utover produksjonstapet.

Slik sett anser vi i Vestland INP hydrogenproduksjon og bruken av hydrogen som brensel som sløsing med energi.

Hydrogen er det hyppigst forekommende elementet i universet, er ikke-giftig og ikke-etsende og dermed ikke miljøforurensende slik som for eksempel bensin og diesel, men hydrogen er svært brennbart og meget lett antennelig. Hydrogen kan slippe ut gjennom mikroskopiske sprekker, og i kontakt med oksygen så er gassen meget eksplosjonsfarlig, en gnist er alt som skal til.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

På bakgrunn av høy samfunnsmessig sikkerhetsrisiko og lav energieffektivitet så vil Vestland INP ikke at hydrogen kommersialiseres som drivstoff. Dermed vil vi heller ikke støtte bruken av hydrogen som drivstoff i fylkeskommunale kollektivtilbud.

Og på grunn av at det kreves store energimengder for å produsere hydrogen så vil vi heller ikke støtte en stor skala hydrogensatsing i Vestland fylke. Vestland INP vil heller fokusere på bærekraftige og realistiske løsninger for fremtiden.

CO₂-fangst og lagring

Vestland INP sier nei til storskala hydrogensatsing i Vestland fylke, og nei til statlig finansiering av CO₂-fangst og lagring. CO₂-fangst gir ingen målbar effekt på verdens klima, og vil kun være lønnsomt ved svært høye CO₂-priser, noe som vil føre til inflasjon og skatteøkning for befolkningen, som igjen vil redusere velstand og utvikling. Slik symbolpolitikk uten målbar effekt støtter vi ikke. Vi vil heller at disse pengene skal gå til fellesskapet; økt velferd og teknologisk utvikling.

Vestland INP er derfor tydelig på at statlig subsidiert CO₂-fangst og lagring ikke er velkommen.

CO₂-lagring kan potensielt skape inntekter for regionen på kort sikt, men da dette er resultatet av en feilslått politikk som fører til unødvendig høye utgifter for befolkningen, vil det være svært kortsiktig fortjeneste.

Vannkraft - Vi mener det er viktig med et tydelig norsk kommunalt, fylkeskommunalt og statlig eierskap i den kraftproduserende industrien, det være seg fornybare kraftprodusenter og de mer tradisjonelle vannkraftverkene.

Vannfallsrettigheter og forskningsinfrastruktur skal være enten kommunalt, fylkeskommunalt eller statseide og driftes av offentlige selskaper, gjerne i samarbeid med norske private minoritetside selskaper.

Helt unntaksvis, og i en overgangsfase, vil private interesser få anledning til å investere og delta i driften av produksjonsselskaper og forsynings-/infrastrukturelle selskaper.

Vannkraftverkene våre er viktig i samfunnsberedskapen og i gjennomføringen av det grønne skiftet. Vestland INP ønsker å legge til rette for etablering og drift av mer vannkraft i form av flere *småkraftverk* i fylket.

Et tiltak som vil forbedre beredskapen i form av diversifisering av tilgjengeligheten av kraft, muliggjøre at bønder som har kraftressurser i form av elver og vann tilgjengelig kan få en kjærkommen ekstraintekt utover ordinær gårdsdrift, og det vil redusere behovet for å transportere kraft over lange distanser.

I dag så slår grunnrentebeskatningen av vannkraft inn ved produksjon på 10 MW, kraftproduksjon under denne grensen blir kategorisert som småkraftverk (gjelder også mikro og minikraftverk) og er unnlatt grunnrenteskatt.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

De fleste småkraftverk i Norge er ikke regulerbare elvekraftverk og flere av de disse har faktisk vannkapasitet til å øke produksjonen, men unnlater å oppgradere turbiner på grunnlag av at investeringene ikke er attraktiv nok når grunnrenteskatten slår inn, dette gjelder også for mulige nybygginger av småkraftverk.

For at småkraftverk i større grad skal kunne ha mulighetene for å ta unna mer av produksjonstoppene ved mye nedbør og snøsmelting så bør man tillate at de kan produsere til maks ytelse uten å bli økonomisk straffet i form av skatt.

Vi er dermed positive til at eksisterende små, mini og mikrokraftverk som har mulighet til å øke kapasiteten - uten større utbygginger - skal kunne produsere mer enn 10 MW i gitte perioder - eksempelvis ved snøsmelting og store nedbørs perioder - før de blir pålagt grunnrenteskatt.

Vestland INP vil derfor innføre en gjennomsnittsberegning av årsproduksjonen som legger grunnlaget for innslaget på grunnrenteskatten, slik at produksjonstoppene ikke skal være den utslagsgivende faktoren. Ved slik beregning, vil man i større grad få utnyttet kapasiteten til disse kraftverkene.

For at kraftproduksjonen skal kunne utnyttes best mulig så skal strømmettet oppgraderes og utbygges i takt med planlagt kraftutbygging, dette for å forsikre oss om at kraften kan selges ut fra sitt område i perioder hvor man har overskuddsproduksjon.

Vestland INP ønsker at lokale grunneiere skal kunne realisere mer kostbare utbyggingsprosjekter, og for å få til dette så trengs det risikovillig kapital. Her mener vi at brorparten av kapitalen bør komme fra norske investorer og/ eller norske offentlige etater og/ eller foretak, samt opprettelse av støtteordninger fra ENOVA til norske utbyggere som igangsetter samfunnsnyttige prosjekter.

Da unngår man at det i stor grad er utenlandske foretak og offentlige pensjonskasser som stiller av med en stor del av overskuddet.

Ved slike prosjekter, så er det som regel de store norske aktørene (Statkraft, BKK, Agder Energi etc.) som inngår leieavtaler med grunneierne som eier fallet/ elva.

Disse aktørene får utvikle og drifte kraftverket i en avtalt periode – typisk 40 til 60 år – mot at grunneierne får sin andel av verdiskapingen – vanligvis 50% av overskuddet eller en prosentvis andel av omsetningen. Når leieperioden er over, går kraftverket tilbake til grunneierne basert på en privatrettslig hjemfallsavtale.

Det er altså porteføljeselskaper som stort sett investerer i småkraft i Norge, fordi det er gitte forutsetninger for å investere:

1. Norge er et stabilt land med stabile politiske rammevilkår.
2. Investeringer i fornybar energi er attraktivt.
3. Forventet avkastning er god nok til å dekke den utenlandskap kapitalens avkastningskrav.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Det elektriske sentralnettet - Når sentralnettet på Vestlandet oppgraderes til 420 kV eller utvides med nye traseer så vil Vestland INP jobbe for at ledningsnettet skal konsekvent legges i sjø/ jord der det er mulig. Nye 420 kV linjer skal ikke bygges parallelt med dagens 300 kV linjer i luftstrek uten at trasé i sjø er vurdert som et alternativ.

Det må stilles strenge krav om at fremtidig utbygging av strømnettet planlegges slik at det i størst mulig grad er sjøtrasé som er det prioriterte alternativet. Dette for å skåne naturen og beskytte truede arter på best mulig måte.

Plast i havet - Vestland INP ønsker å etablere et permanent system for innsamling av plast i havet, hvor fylkeskommunen kan bidra med økonomisk støtte til utgifter i forbindelse med innsamlingen. Systemet kan for eksempel organiseres ved å tilby mottak av innsamlet plast på gjenvinningsstasjonene og i flere havner i fylket.

Mottak må organiseres slik at det er gratis å levere plasten, uavhengig om den er plukket i sjø eller på land, da får man samlet mer av plastavfallet før det faktisk havner i havet.

Mottak i havner kan finansieres ved å flytte midler fra andre klima-/miljøtiltak eller via havneavgiften.

Ubåten ved Fedje - Etter mer enn 20 år med utredninger og konsekvensanalyser mener Vestland INP at det nå må vises handlekraft i saken som omhandler Fedje-ubåten, som antas å ha fraktet hele 67 tonn kvikksølv. Vi har nok kunnskap og teknologi til å heve ubåten og kvikksølvet - For hver dag som går er vi nærmere en miljøkatastrofe. Vestland INP mener at hevingen skal starte umiddelbart.

Distriktpolitikk:

Vestland INP ser at det de siste årene har vært et stort trykk på sentralisering, ikke bare nasjonalt, men også fylkeskommunalt og kommunalt.

Vestland INP går til valg for å jobbe for at det skal være attraktivt å bosette seg også i bygder og mindre tettsteder. Det skal være aktiviteter og søkelys på tilgjengelige tomter i alle bygder, slik at man fritt kan velge om man ønsker «urbant miljø» eller mer landlige omgivelser. Det er viktig for Norge og distriktene at befolkningen er fordelt over arealet vi disponerer. Skal vi ivareta vårt nærmiljø så må vi også sikre at det er gode tilbud lokalt og ikke bare sentralt i kommunene.

Vestland INP mener at det er fylkeskommunen som har det overhengende ansvaret som tilrettelegger for gode levevilkår i hele fylket, dette gjelder også i distriktene, ikke kun i og rundt byområdene våre. Vi ser det derfor på som essensielt at kommunene får større selvråderett, hvor lokale behov og kompetanse i større grad blir vektlagt når avgjørelser skal tas. Dette ser vi på som et viktig grep for at flere tettsteder og bygder kan gjøre seg mer attraktive og tiltrekke seg flere innbyggere.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Frivillige lag og organisasjoner - Vestland fylke består av noen byer, men mange bygder og tettsteder. Både i byene og bygdene er det mange aktive lag og organisasjoner hvor mange mennesker legger ned mye frivillig innsats til glede for fellesskapet.

Vestland INP setter slike trivselsengasjement veldig høyt og ønsker å forsterke grunnlaget for at slike tiltak skal vedvare.

Arealpolitikk:

Vestland INP vil ha en strandsonopolitikk som er tilpasset Vestlandet og vår kystkultur. Vi vil gjøre det enklere å bygge i strandsonen, så fremt det ikke griper for mye inn i allemannsretten. Dagens strandsonopolitikk gjør det vanskelig å bygge innfor 100 meters-sonen. Ved å tillate utbygging i form av gode reguleringsplaner hvor det er krav om felles rekreasjonsarealer i områder som ellers er vanskelig å ferdes i, mener vi at man i realiteten vil gjøre mer areal tilgjengelig for allmennheten.

Effektivisering av regionale myndigheter

Kommunene føler seg ofte maktesløse i møte med dagens fylkesbyråkrati, som kan virke for stort, uoversiktlig og lite effektivt.

Vestland INP ønsker å gi regionale og lokale myndigheter større handlingsrom, samtidig som unødvendig rapportering og dokumentasjonskrav reduseres slik at regionale myndigheter kan sette søkelys på primæroppgavene. Vi ønsker å redusere utgifter til administrasjon og byråkrati.

Tilsynsfunksjonen bør gjennomføres helhetlig snarere enn områdespesifikk for den enkelte kommune, slik at kommunene i større grad kan gjennomføre nødvendige omprioriteringer mer rasjonelt.

De mange statlige direktoratene kommer med direktiver som griper inn i kommunenes arbeid og som statsforvalteren må følge opp. Samtidig har fylkeskommunen økt ambisjonsnivået om å styre utviklingen i kommunene. Resultatet er et komplekst rapporterings- og styringssystem som er lite effektivt og skaper mer byråkrati enn velferd. Vi ønsker en forenkling som gir mindre byråkrati og mer velferd for hver offentlig brukt krone.

Vestland INP mener at effektiviseringstiltak skal gjennomføres slik at sluttbrukerne i minst mulig grad får redusert kvalitet på sine tjenester. Det synes å være en tendens til at innsparing skal gjennomføres innen helse- og utdanningssektoren, akkurat der brukerne trenger flest mulig hender. Disse områdene kan også effektiviseres, men gevinsten må ikke tas ut i reduksjon av antall hender i første linje; innsparingene må gjennomføres ved mer effektiv administrasjon.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Det er fremdeles en tendens til at de som klarer å gjennomføre effektiviseringstiltak som gir redusert forbruk, straffes med lavere budsjetter/ tilskudd, dette vises gjennom økt forbruk mot årets slutt. Vestland INP ønsker å se på hvordan disse midlene i stedet kan gi økt velferd for innbyggerne. Det offentlige skal ikke være lønnsledende, men samtidig ser vi stadig flere ledere med høye lønninger. Vi ønsker å begrense økningen i lederlønninger der dette ikke bidrar til velferdsøkning hos innbyggerne.

Skatter og avgifter:

Vestland INP vil avskaffe eiendomsskatt og formuesskatt, kjempe for at dokumentavgiften er etter selvkost og at kommunene i større grad råder over skatteinntekter.

- Eiendomsskatt rammer i dag de fleste innbyggere, blant annet ved at nesten 80% av Norges befolkning eier egen bolig. INP er imot eiendomsskatt på privat eiendom.
- Formuesskatten i kombinasjon med stadig økende utbytteskatt svekker konkurransekraften til bedrifter med norske eiere i forhold til bedrifter med utenlandske eiere, dette vil Vestland INP ha slutt på.
- Vestland INP vil kjempe for en dokumentavgift som gjenspeiler den faktiske kostnaden i behandlingen, avgift basert på 2,5% av salgssum er urimelig - Vi vil ha faste satser på dokumentavgift.
- For å redusere antall kommuner som i stadig større grad går med underskudd pga. at økte krav og pålegg fra staten ikke harmonerer med kommunens inntekter, så vil Vestland INP jobbe for at kommunene skal sitte igjen med en større prosentandel av skatter og avgifter som i dag tilfaller stat og fylke.

Fiskeri og havbruk:

Fiskeri og havbruksnæringen er en av fylkets desidert viktigste næringer, både med tanke på verdiskaping og arbeidsplasser. Hovedformålet i fiskeri og havbrukspolitikken til INP er fokus på verdiskaping, økt sysselsetting, stabil og forutsigbar skattlegging og en rettmessig fordeling mellom private aktører, kommune, fylkeskommune og stat.

For Vestland INP er det viktig at distriktet og kysten blir ivaretatt innen fiskeri og havbrukspolitikken ved at en større andel av verdiskapingen blir igjen i lokalsamfunnene som faktisk har sysselsetting innenfor disse næringene.

Dette er for oss kjernesaker og vi vil jobbe hardt inn mot Stortinget for blant annet følgende saker:

- Vestland INP er sterkt imot den foreslåtte grunnrentebeskatningen på havbruk, dette er en særskatt som hindrer næringsutvikling i distriktene og omfordeler verdiskapingen fra Vestlandet og inn til Oslo området.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

- Vestland INP er sterkt imot grunnrentebeskatning av fiskerinæringen. Vi er av den formening av at staten ikke vil kunne forvalte en økt skatteinntekt bedre enn hva det private næringslivet klarer selv.
- Vestland INP mener at kvoter skal kunne forvaltes av den/de som har ervervet kvoten i en tidsbegrenset periode, men at grunnkvoter som har blitt ervervet vederlagsfritt fra staten ikke skal være en direkte markedsvare som kan selges til høystbydende.
- Vestland INP ønsker å hindre flere nedleggelse av norske fiskemottak og stimulere til etablering av videreforedlingsanlegg i nærheten av mottakene, gjennom tilskuddsordninger til de som ønsker å etablere videreforedlingsanlegg. Vi ønsker også å se på muligheter som kan intensiveres for at en større andel av fangsten som blir fanget i norsk sone blir ilandført i Norge, helst så lokalt som mulig.
- Vestland INP vil tilrettelegge for at ungdom skal få et enklere utgangspunkt for å både starte for seg selv, men også bli ansatt innen fiskeri. Tiltak som økning av åpen gruppe kvoten, tildeling av flere ungdomskvoter, lov forankre at lott fortsatt skal være lønssystemet for alle fiskere og sikre rettferdige lønns og arbeidsvilkår for lærlinger innenfor fiskeryrket er noe vi vil være en forkjemper for inn mot Stortinget.

Maritim Næring:

Sjøtransport er kritisk viktig for forsyningssikkerheten i landet og Vestland INP skal være en forkjemper for den maritime næringen på Vestlandet. Det er tverrpolitisk enighet om å øke sjøtransporten mellom norske havner, for å klare dette er det viktig å forsterke nettolønnsordningen. Dette innebærer blant annet å optimalisere og forenkle flere av dagens krav til rederier for å oppnå rett til å komme inn under ordningen, blant annet kravet om utseilt distanse for sjømannsfradrag.

Vestland INP ønsker også å utrede at fylkeskommunale skipsinvesteringer i hovedsak skal utføres i Norge. I alt for stor grad bruker den norske stat og fylkeskommune utenlandske leverandører og verft ved nybygg. Vi ønsker utredning for muligheten om å sette strengere krav til at en større andel av nybygg og vedlikehold av fartøy som er eid og driftet av Vestland fylkeskommune bruker norske verft og leverandører.

Landbruk:

Det vestnorske kulturlandskapet er et vakkert landskap som trekker mange turister til landsdelen, alle våre småbruk og gårder bidrar sterkt til denne idylliske fremvisningen. Uten landbruket vårt så vil mye av dette landskapet gro igjen, flere bygder vil bli fraflyttet og ikke minst så mister vi tilgangen til lokalt dyrket mat. Vestland INP ser derfor på landbruksproduksjonen i fylket som viktig og vi er opptatt av gode rammevilkår for bøndene.

Vi ser det som essensielt at gårdene på Vestlandet skal fortsette med nydyrking. Dette skaper arbeidsplasser som spiller en viktig rolle for vår egen forsyningssikkerhet, både med tanke på selve produksjonen, men også at kunnskapen om landbruk må ivaretas.

Vestland INP fylkesprogram 2023-2027

Kultur, turisme og friluftsliv:

Vestland som turistdestinasjon - Vestlandet har en unik natur i verdenssammenheng og mange turistattraksjoner, vår landsdel er derfor et opplagt turistmål fra både nær og fjern. Vestland INP ønsker å støtte opp under og intensivere turistnæringen i fylket, slik at flere får oppleve vår fantastiske natur, kultur og våre mange idylliske tettsteder.

Veteranbåthavn i Bergen - Sjøfarten og maritim næring har i alle år vært en av bærebjelkene i Vestlandet sitt næringsliv og kultur. Vestlandet sine flotte veteranbåter er en del av denne sjøfartshistorien og Vestland INP ønsker at historien og kulturen som veteranbåtene ivaretar blir vist fram på en bedre måte enn hva det blir i dag. Dette kan gjøres ved at deler av Vågen i Bergen blir brukt som veteranbåthavn. For å sikre inntjeningen til Veteranbåtene så kan båtene ved veteranbåthavnen kunne ha servering ombord på lik linje med andre serveringssteder i byen.